

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích **Zemědělská fakulta**

ZF JU

Hodnocení bakalářské práce - vedoucí

Studijní program: Zemědělská specializace (B4106)

Studijní obor: Biologie a ochrana zájmových organismů

Akademický rok: 2011/2012

Název práce: Rozšíření starčku úzkolistého (*Senecio inaequidens* DC.) v České republice: druhé přiblížení

Student: Anton Ťažár

Katedra: Katedra biologických disciplín

Vedoucí práce: Ing. Vít Joza

	Hlediska	Stupeň hodnocení						Nelze hodnotit
		A	B	C	D	E	F	
1	Splnění požadavků zadání				X			
2	Aktuálnost a odborná úroveň práce			X				
3	Práce s daty, informacemi a odbornou literaturou					X		
4	Využití metod zpracování výsledků				X			
5	Interpretace výsledků, diskuse				X			
6	Formulace závěrů práce				X			
7	Odborný přínos práce a její praktické využití			X				
8	Přesnost formulací a práce s odborným jazykem				X			
9	Formální úprava práce a jazykové zpracování					X		
10	Celkový přístup a aktivita řešitele				X			

Hodnocení vyznačte X (slouží pro stanovení výsledné klasifikace)

Konkrétní připomínky a otázky k obhajobě (pro rozšíření lze použít samostatnou označenou přílohu):

- 1) V čem tkví podle vašeho názoru velmi pozdní invaze *Senecio inaequidens* na našem území ve srovnání se západní a jižní Evropou?
- 2) Jakou předpovídáte zkoumanému druhu budoucnost na našem území a proč?

Závěr: Závěrečnou práci doporučuji obhajobě (ANO/NE):

ANO

Navrhovaná výsledná klasifikace práce (slovně):

dobře

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl/a)

Datum

3.5.2012

Podpis vedoucího práce

Senecio inaequidens je významný invazní druh v Evropě, který se na našem území šíří teprve asi 15 let, a vývoj jeho invaze je na našem území dosti bouřlivý. Právě proto je vhodné nyní sledovat tuto invazi v České republice. Název bakalářské práce je dostatečně srozumitelný a i odborně nespécializovaný čtenář podle něj očekává, že cílem je (1) revize stávajících poznatků o rozšíření *Senecio inaequidens* v České republice a (2) podchycení stávajícího stavu tohoto invazního druhu na našem území.

V rešeršní práci student stručně charakterizuje základní morfologii, rozšíření a diasporologii druhu. Je potěšitelné, že k tomu využil i několika v naší literatuře dosud neuváděných pramenů. Není však jasné, proč **nebylo využito dalších pramenů**, zejména z květen okolních zemí a původního areálu druhu (některé podklady jsem k tomu osobně poskytl).

Metodika práce je díky zkušenostem předchozích badatelů s dosavadním chováním druhu u nás i jinde v Evropě **logicky soustředěna především na sledování dosavadních výskytů podél vybraných silnic a železničních tratí**. Právě tento postup může přinést poměrně rychle přehled o vývoji populací na hlavních trasách šíření, stejně tak jako rámcovou představu o možnosti jejich potlačování. Otázka je, zda zvolená maximální rychlost pohybu po silniční síti nebyla příliš vysoká pro bezpečné odhalení (a odlišení) jedinců *S. inaequidens*. Student si byl ale rizika záměny s podobnými druhy vědom a kvůli minimalizaci tohoto problému výzkum rozumně směřoval na samý konec vegetační sezóny.

V části věnované výsledkům vlastního průzkumu jsou logicky odlišeny převzaté údaje od vlastních. Bohužel **bylo ověřováno malé množství lokalit z dosud známých**. Vzhledem k jejich značné koncentraci ve středních a severozápadních Čechách a k jejich převážnému výskytu na několika málo dopravních trasách je škoda, že **je poměr neověřovaných lokalit vůči ověřovaným tak veliký**. Myslím, že je to podmíněno pouze krátkým časem, věnovaným terénu (pouze 3 dny po 12 hodinách).

Je také škoda, že všechny silniční úseky nebyly zkoumány obousměrně; student se tak zbavil možnosti posuzovat směr migrace podle četnosti a typu výskytu v tom kterém směru komunikace (cf. Joza, Muzeum a současnost, 23: 201–2010, 2008). Zvláště **vynechání většiny úseků dálnice D8 Praha-Lovosice, a dokonce jejího směru Praha-Lovosice**, kde je starček v několika posledních letech nejhojnější a v kterémžto směru se zjevně šířil viatickou migrací, **působí jako závažný nedostatek práce**. Také **nálezům na železnicích bylo věnováno bez zjevného důvodu poměrně málo pozornosti**.

Celkem se podařilo ověřit 13 z nejméně 111 dříve udávaných lokalit (student kupodivu píše o 11 ze 110 celkem, zřejmě chyba v součtech! – viz p. 4–5, 31; srovnej také citované práce Jozy a Kociána), 12 lokalit se ověřit nepodařilo (student však opět mylně píše o 11 lokalitách). Dále student uvádí 9 nových lokalit, včetně 5 nepublikovaných údajů poskytnutých dotázanými botaniky. Je potěšitelné, že student popisuje také projeté úseky silnic bez pozitivního nálezu. **Již z uváděných neshod počtů lokalit je bohužel patrná jistá nepečlivost**.

Souhrnnému uvedení výsledků je věnováno dost prostoru, celkem jsou výsledky excerptce pramenů i údaje z vlastních terénních prací na 16 stranách, včetně grafů. Je otázka, zda by nebylo vhodnější uvést výsledky do samostatné přílohy a v textu uvést jen jejich klíčové charakteristiky. Práce by se tak stala přehlednější a zřejmě by se i zkrátila. (Tento postup byl studentovi v průběhu přípravy rukopisu doporučen.)

Není však jasné, proč byl zvolen pro historický i aktuální výskyt druhu pouze slovní přehled lokalit. Možnost grafického znázornění, zde velmi vhodná pro znázornění liniového charakteru invaze a pro ukázání časového průběhu invaze (a především pak jasné odlišení starých a nových nálezů), byla zcela vynechána. Jediným grafickým znázorněním rozšíření *S. inaequidens* je tak pouze on-line přístupný síťový kartogram P. Kociána z roku 2010, převzatý studentem i do

hodnocené práce (p. 38, Obr. 5). Student tak také nepřímou vzdal možnost srovnání svých dosažených výsledků se staršími poznatky jiných autorů. Citovaný kartogram je však v současnosti bohužel poněkud zastaralý, a to i vůči dílčím výsledkům zde posuzované práce.

Lokality z území mimo Českou republiku by bylo vhodné uvádět zvlášť a jen jako doplněk (netýkají se studovaného území a tedy ani metodiky práce).

Diskuzní část a závěr obsahují spíše komentáře k nálezovým situacím jednotlivých lokalit či studovaných tras. Místo požadovaného shrnutí výsledků celé práce a jejich zobecnění tak **v podstatě popisně navazují na kapitulu výsledky.**

Výčet vysvětlivek zkratk (kapitola Výsledky) by měl být úplný: chybí zařazení např. CHOM, not., sev. š., ž. st., ex. apod. Čtenář nezasvěcený do problematiky spíše vytuší, že „S“ znamená „sever“, než např. že „CHOM“ je mezinárodně uznávaná zkratka pro herbáře Oblastního muzea v Chomutově a že „not.“ znamená „notavit“, tedy latinsky „viděl“ (zde „not.“ v kontextu vztaženo ke 3. osobě jednotného čísla).

Práce s textem by zasluhovala podstatně větší pečlivost. Jazykových nedostatků i překlepů je enormní množství, přestože jsem na některé z nich při opravách dřívějších verzí práce výslovně upozorňoval! Neobratností ve vyjadřování a překlepech (v práci je jich mnoho desítek!!) namátkou níže uvedeným by šlo snadno při větší pečlivosti předejít:

- termín „říční lůžko“ je velmi neobvyklý a zřejmě dosud nikdy v geomorfologii nepoužitý (p. 11)
- běžné je nesprávné používání čarek ve větách – viz např. „V původním areálu se vyskytují diploidní, a tetraploidní jedinci, zatímco v Evropě se vyskytují pouze jedinci tetraploidní.“ (p. 11) či „Při sledování terénu pomocí motocyklu a automobilu, bylo v případě zahlédnutí zastaveno [...]“ (p. 15)
- nesprávné používání pomlček a spojovníku (někdy také s mezerami, jindy bez nich)
- bezdůvodně různé citování téže informace – „**V. JOZA** 18. 10. 2008 in **JOZA 2008**“, „**not. V. JOZA & D. HLOUŠEK** 25. 10. 2007 in **JOZA 2008**“ a „**JOZA & D. HLOUŠEK** 25. 10. 2007 in **JOZA 2008**“; údaj o původci nálezu zde znamená vždy totéž (tj. pozorování starčku na určité lokalitě V. Jozou), to je ve výsledcích třeba sjednotit
- květů s 2 mm širokou lingulou (p. 11)
- 2000 LESPŠÍ 2003 in JEHLÍK et al. 2003 – 2000 LEPŠÍ 2003 [...] (p. 16)
- L. Moravconá – správně má být L. Moravcová (p. 20)
- JEHLÍK et al. 2003 (p. 25)
- NEPRAŠ K. & KRAUFEK [...] – má být NEPRAŠ K. & KROUFEK [...] (p. 36; další komolení téhož jména na p. 16, 17 a 33!!)
- „Neúspěšně projeté úseky“ (p. 30)
- V. Joza (Joza 2011 in litt.) **mi bylo poskytnuto** 7 nových lokalit, [...] (p. 34)
- mapa rozšíření druhu v České republice podle **práce** JOZA 2008, Kocián 2009 a Kocián 2010 (p. 38)

Zcela nepochopitelný je někdy také způsob citací: K. NEPRAŠ 10. 10. 2010 in **NEP.**, KRAUFEK 2010 (NEP. zjevně znamená NEPRAŠ!!). Není také jasné, proč se v použité literatuře uvádí totéž periodikum dvěma způsoby: jednou v plném znění (Zprávy České botanické společnosti) a podruhé ve zkrácené formě (Zpr. Čes. Bot. Společ.). Kromě toho je někdy oddělován ročník periodika od jeho názvu čárkou, jindy je čárka vynechána. Také anglický souhrn vyžaduje jazykovou korekturu.

Celkově lze shrnout, že přes značný potenciál tématu i zvolené metodiky byly vytyčené cíle splněny jen částečně a také jazyková a formální stránka nejsou na adekvátní výši. Přesto bylo určitých pozitivních výsledků dosaženo. Z výše uvedených důvodů **navrhují práci k obhajobě a hodnotím ji stupněm dobře.**